

Achtergrondinformatie bij *Vallen is als vliegen*

ONTVANGST

De boeken van Manon Uphoff kunnen over het algemeen op veel positieve waardering rekenen van literaire critici en lezers. *Vallen is als vliegen* werd zelfs vanaf de verschijning in het voorjaar van 2019 direct bejubeld door vrijwel het volledige literaire veld. Velen noemden dit boek het beste van Uphoff tot dusver. De roman viel ook in de smaak bij de jury's van literaire prijzen: het boek haalde de shortlist van de Bookspot Literatuurprijs 2019 (gewonnen door Wessel te Gussinklo met *De hoogstapelaar*) en de shortlist van de Opzij Literatuurprijs 2019 (gewonnen door *'t Hooge Nest* van Roxane van Iperen). Ook stond het boek op de shortlist van de prestigieuze Libris Literatuurprijs 2020 (gewonnen door Sander Kollaard met *Uit het leven van een hond*).

Het boek werd tevens positief besproken door veel (literaire) media en kreeg ook online volop aandacht van critici en lezers. Hieronder worden de beste recensies en enkele citaten daaruit aangehaald. Online zijn er nog meer besprekingen te vinden, plus veel interviews met Manon Uphoff. Ook is deze roman door ondergetekende besproken in de literaire podcast 'De Tzumcast'. (zie de bibliografie voor de link).

De dag bracht feest, de nacht misbruik - Shira Keller (*NRC Handelsblad*)

"Uphoff zocht naar een eerlijke vorm voor een verhaal over misbruik – en slaagt er weergaloos in. Gemakzucht wordt niet getolereerd. (...) Het is in het centrum van dit spanningsveld tussen fictie en waarheid, vorm en vormeloosheid, waar Uphoff zich met *Vallen is als vliegen* begeeft. Daarbij biedt ze weerstand tegen de verleiding haar compositie al te sluitend te maken. Zo slaagt ze erin deze geschiedenis te tonen 'als de puzzel die het was'; grillig, ambivalent, het tedere pal naast het afschuwwekkende, onbeteugelde woede naast compassie, 'bevriezing' naast warm affect."

De vader, het monster - Marja Pruis (*De Groene Amsterdammer*)

"Als lezer kun je af en toe bijna ten onder gaan aan zoveel wilde en poëtische vertellust, om dan weer aan je haren erbij gesleept te worden door nét dat ene naargeestige detail, of net weer een andere wending in de geschiedenis van de zussen en de moeder. Uphoff vertelt een verhaal van uitverkoren worden, 'groot als een berg zijn, duizendtietig, duizendkontig', en hoe flets het gewone leven daartegen kan afsteken. Het is een eng verhaal dat zij met een meesterhand tot een waarlijk piece of art heeft gesmeed."

Een 'fuck you!' naar de wereld - Coen Peppelenbos (*Tzum*)

"Uphoff vertelt het verhaal niet rechttoe rechtaan, maar strooit haar informatie in brokken door het boek op een sarcastische toon die innerlijke woede verraadt. De onderlinge verhoudingen binnen het gezin worden genadeloos blootgelegd. De leuke dingen die binnen het gezin plaatsvonden, Uphoff gebruikt een paar keer een opsomming van herkenbare, mooie jeugdherinneringen, komen te staan naast de duistere kanten binnen het gezin die vaak letterlijk in het donker plaatsvinden. De fijne herinneringen worden daardoor voor altijd besmeurd. Tegelijkertijd weigert de hoofdpersoon een slachtoffer te zijn. (...) Je moet even op adem komen als je *Vallen is als vliegen* uit hebt."

Hoe te reageren op de belediging die seksueel misbruik is - Auke Abma (*Literair Nederland*)

“Nu echter wordt de literatuur gebruikt om met open vizier de strijd met de demonen aan te gaan - het gif zoals Uphoff het noemt. Openhartig maar niet onverbloemd. De vele literaire en historische verwijzingen – die niet allemaal van toegevoegde waarde zijn – en het stilistisch machtsvertoon – Uphoff is werkelijk een voortreffelijk schrijfster – lijken als bescherming te dienen voor de uiterst pijnlijke en moedige confrontatie die ze aangaat: het is de taal die het vallen in vliegen verandert.”

Schrijven als kunst - Malika Soudani (*De Reactor*)

“De manier waarop *Vallen is als vliegen* de lezer soms kan verwarren of vraagt om een herlezing, strookt met de verwarring die de personages ervaren tijdens en na het seksueel misbruik. (...) Alhoewel het verhaal chronologisch wordt verteld, blijft het een puzzel. Net zoals een stamboom vele vertakkingen en namen kent, zo ook dit boek. Ondergetekende kent de personages meerdere namen toe en met elke naam gaan ook andere karaktereigenschappen gepaard. Wie de eigen fantasie niet laat werken, zal niet zonder horten en stoten het boek uit kunnen lezen.”

Secundaire literatuur over *Vallen is als vliegen* (bronnenlijst van de bespreker)

Recensies:

<https://www.nrc.nl/nieuws/2019/04/18/de-dag-bracht-feest-de-nacht-misbruik-a3957462>

<https://www.groene.nl/artikel/de-vader-het-monster>

<https://www.tzum.info/2019/03/recensie-manon-uphoff-vallen-is-als-vliegen/>

<https://www.literairnederland.nl/recensie-manon-uphoff-vallen-is-als-vliegen/>

<https://www.dereactor.org/teksten/vallen-is-als-vliegen-manon-uphoff>

Interviews:

<https://www.nrc.nl/nieuws/2019/03/21/ik-heb-alles-in-de-hens-gestoken-a3954114>

<https://www.trouw.nl/cultuur-media/als-vader-zijn-seksuele-wil-oplegt~be31294f/>

<https://www.parool.nl/kunst-media/manon-uphoff-de-vormenrijkdom-van-een-traumatische-jeugd~b370f494/>

<https://deburen.eu/magazine/2598/manon-uphoff-ik-ben-altijd-minder-dan-mijn-eigen-werk-niet-meer>

<https://www.libelle.nl/premium/interviews/bekende-nederlanders/schrijfster-manon-uphoff-ik-moest-nu-ook-schrijven-over-de-donkere-kanten-van-mijn-familie/>

Over de roman (leesclubdossier):

Lunter, M., & Hockx, F. (2020). Het dossier: ‘Manon Uphoff – Vallen is als vliegen’. *Boekenpost*, 28(167), 31-38.

Over de auteur:

https://nl.wikipedia.org/wiki/Manon_Uphoff

<https://web.archive.org/web/20051222093619/http://www.manonuphoff.nl/index.html?pid=77>

Over literatuur:

Boven, E. van., Dorleijn G. (2003). *Literair mechaniek. Inleiding tot de analyse van verhalen en gedichten*. (2e, herziene druk). Bussum: Uitgeverij Coutinho.

<https://nl.wikipedia.org/> (lemma's over thematiek, motieven, genres, intertekstualiteit, etc.)

Podcast:

<https://www.tzum.info/2019/04/tzumcast-over-vallen-is-als-vliegen-van-manon-uphoff/>